

Klaus Flemløse, cand.scient. mat/stat.
Vingen 19
3140 Ålgårde

14.august 2017

Vurdering af jordbrugets og grønsagsproducenternes skøn over omkostningerne ved at begrænse brugen af clothianidin, imidacloprid og thiamethoxam.

Indledning – djæveln ligger i detaljen

Jordbrugets og grønsagsproducenternes opgørelser over de økonomiske tab ved at begrænse anvendelsen af clothianidin, imidacloprid og thiamethoxam er ikke retvisende i alle tilfælde.

For at vurdere de økonomiske konsekvenser ved at begrænse brugen af virkestofferne clothianidin, imidacloprid og thiamethoxam, er det nødvendigt at kende omfanget af deres anvendelse. Der er imidlertid ingen offentlig registrering af anvendelsen pr. afgrøde af disse midler anvendt til bejdsning. Derfor er det næsten umuligt at foretage en afstemning af de påståede økonomiske påvirkninger. Dette gælder specielt for Folketingets medlemmer. Miljøministeriet, som har adgang til alle data, har tilsyneladende ikke foretaget en afstemning. Derfor denne henvendelse.

Ved at sammenkøre følgende registre

Miljøstyrelsens Sprøjtejournalen 2015
Miljøstyrelsens årlige bekæmpelsesmiddel-statistikker 2015
Danmarks Statistik
SEGES Middelbase

er der dukket nogle ting op, der ikke kan passe. Det er derfor begrundet, at de givne økonomiske vurderinger ikke er korrekte.

Jordbrugets og grønsagsproducenternes opgørelser sammenblander tingene, som man kun ved en detaljeret læsning opdager:

I nogle tilfælde taler man om tab i dækningsbidrag(bundlinje) og andre tilfælde om tab af omsætning(toplinje).

I nogle tilfælde taler man om et årligt tab og i andre tilfælde om tab, som kun optræder sjældent, men de anføres som et tab pr. år.

Der er i flere tilfælde angivet tabet pr. år i form af et interval, som f.eks. 70-150 mio. kr. pr. år. Det fremgår ikke om denne usikkerhed skyldes en år til år variation eller om det er en vurdering af usikkerheden i tabet.

Der er efter min mening flere fejl i arealangivelserne for nogle af de nævnte afgrøder. Både overvurdering og undervurdering af arealerne forekommer.

Der står **ikke** udtrykkeligt ”bejdsning med neonikotinoide” i Miljøministeriets [1] notat. Derfor kan det tænkes, at man bevidst eller ubevidst har medregnet andre typer af bejdsmidler.

På baggrund af denne sammenligning mener jeg, at jordbrugets og grønsagsproducenternes opgørelser over de økonomiske tab ikke er retvisende i alle tilfælde.

Nedenfor følger bemærkninger til de enkelte punkter i Miljøministeriets notat [1] side 4-5. Disse bemærkninger henvender sig primært i Miljøministeriet, men hvis Miljøministeren ikke reagerer på dette, kan der naturligvis stilles spørgsmål fra Folketingets medlemmer.

Clothianidin og raps

Clothianidin anvendes til bejdsning af raps. Ud fra kendskabet til salget og ved sammenligning med arealet med raps er det åbenbart, at der er noget galt. Det fremgår af følgende tabel:

	clothianidin	enhed
Modesto FS 480	400	g/l
Bejdsning	12,50	ml/kg frø
Raps frø pr Ha (jf. svar på Spørgsmål nr. 798[2])	3,00	kg
Virkstof pr ha	0,0150	kg
Areal med raps ifølge DST	193.234	ha
Total forbrug clothianidin ifølge salgsstatistik	1.263	kg
Beregnet forbrug af Clothianidin	2.899	kg
Forskel/spild/eksport?	-1.636	kg

Produktet Modesto FS 480 indeholder 400 g/l og ved bejdsning skal der anvendes 12,5 ml/kg frø. Der skal anvendes ca. 3 kg frø pr. Ha. Dette giver 0.0150 kg virkstoffet pr. Ha. Med et samlet areal på 193.234 Ha bliver forbruget på 2.899 kg. Der er i 2015 solgt 1.263 kg virkstoffet. Dette betyder, at der mangler 1.636 kg virkstoffet.

Der altså noget galt. Enten har man importeret bejdssetet rapssåsed eller også anvender man kun clothianidin på en del af rapsarealet. I så fald har man misinformeret Folketinget, idet man i [3] har oplyst, at det ikke er muligt at dyrke raps rentabelt uden at anvende bejdsning med clothianidin.

I Miljøministeriets [1] vurdering er raps ikke et selvstændigt punkt, men kvalitativt er det behandlet [3] ”Fagligt grundlag for Danmarks holdning til jordbrugets anvendelse af insekticider af klassen neonikotinoide.”

Kinakål

I Miljøministeriets notat [1] står der

”Forbud mod bejdsning (100 ha) vil få store konsekvenser pga. manglende alternativer, angreb af skadedyr vil betyde et tab på 175.000 kr./Ha. Det vil derfor formodentlig ikke længere være rentabelt at dyrke kinakål i Danmark. Der kan være et skønnet tab på maksimalt 12 mio. kr. pr. år. (Kinakål høstes normalt før blomstring)

Andre kålarter: Forbud mod bejdsning (900 ha) vil betyde en merudgift til sprøjtning med alternativer på op til ½ mio. kr. pr. år. (Disse kålarter høstes normalt før blomstring).”

Følgende tabel viser arealerne for en række kål-afgrøder beregnet ud fra Sprøjtejournalen 2015 og fra Danmark Statistik 2015.

Afgrøde	Areal i Ha Kål-afgrøder Sprøjtejournal 2015	Areal i Ha DST	%
Kinesisk kålfrø	259		
Kålfrø (hvid- og rødkål)	53		
Savoykål spidskål	301		
Hvidkål	273	312	0,88
Rødkål	147	166	0,89
Blomkål	343	344	1,00
Rosenkål	6	36	0,18
Kinakål	61	55	1,13

Grønkål	41	106	0,39
Total	1.488	1.019	1,46

Arealet med Kinakål svinger en del fra år til år. Derfor er det ikke helt forkert, at anføre et areal på 100 Ha selv om arealet i 2015 har været tæt på det halve.

Arealet for de øvrige kålarter er ifølge ovenstående tabel beregnet til 1.426 Ha og hvis man fraregner Kinesisk Kålfrø kommer man ned på 1.166 ha. Der er et stykke vej ned til de 900 ha, som angivet.

Stivelseskartofler

I Miljøstyrelsens notat [1] står der vedr. kartofler:

"Forbud mod bejdsning vil betyde, at afgrøden i stedet skal sprøjtes mod skadedyr. Man har opgjort, at der vil ske et tab af udbytte på 383 kr/Ha ved sprøjtning fremfor ved bejdsning. Når det estimeres, at afgrøden dyrkes på 16.000 Ha, vil det betyde et udbyttetab på godt 6 mio. kr. pr. år. Yderligere vil der være en udgift til sprøjtning på suboptimale tidspunkter på 1-2 mio. kr. pr. år."

Ud fra Sprøjtjournalen 2015 og Danmark Statistik har jeg dannet følgende oversigt:

Afgrøde	Areal i Ha Kartoffelafgrøder Sprøjtjournal 2015	Areal i Ha DST	%
Kartofler spise-	7.005	13.716	51%
Kartofler stivelses-	22.857	22.012	104 %
Kartofler lægge-	5.329	5.851	91%
Kartofler andre	3.951		
Total	39.144	41.579	94%

Det fremgår af denne tabel, at arealet med kartofler er på ca. 39.000 ha, hvoraf arealet med stivelseskartofler udgør ca. 23.000 ha. Ifølge Danmark Statistik udgør det samlede kartoffelareal ca. 41.500 Ha svarende til, at der er en indberetningsprocent på 95 %.

Der er anført et areal til dyrkning af stivelseskartofler på 16.000 Ha. Dette stemmer ikke med hverken min opgørelse eller Danmarks Statistiks opgørelse.

Jeg ved ikke hvad bemærkningen *"Når det estimeres, at afgrøden dyrkes på 16.000 Ha"* betyder. Mener man, at der dyrkes det angivne areal eller er det umuligt at estimere?

Ud fra Sprøjtjournalen 2015 har jeg dannet følgende oversigt:

Sprøjtjournalerne 2015 behandlet med neonikotinoide		
Afgrøde	Imidacloprid Ha	Acetamiprid Ha
Kartofler spise-	917	1.451
Kartofler stivelses-	6.789	13.461
Kartofler lægge-	752	2.004
Kartofler andre	1.619	1.549
Total	10.077	18.467

Midlet Imidacloprid bruges til bejdsning af kartofler og af følgende tabel fremgår, at ca. 10.000 Ha er behandlet med dette stof. I virkelighed er det muligt, at det bejdsede areal ikke er 16.000 ha, men snarere omkring 7.000 ha.

Majs

I Miljøstyrelsens notat [1] står der vedr. majs:

"Bejdsning mod skadevolderen smelderlarver er sjældne, og foretages efter behov. Et forbud mod denne bejdsning estimeres at medføre en merudgift på 2 - 4 mio. kr. pr. år. når afgrøden i stedet skal sprøjtes."

Ud fra Sprøjtejournalen 2015 og Danmark Statistik har jeg dannet følgende oversigt:

Afgrøde	Areal i Ha Majs-afgrøder Sprøjtejournal 2015	Areal i Ha DST	%
Silomajs	167.988	177.908	94%
Majs til modenhed	7.668		
Sukkermais	297		
Total	175.954	177.908	99%

Indberetningsprocenten til Sprøjtejournalen 2015 er på 99%.

Der er ikke indberettet brug af neonikotinoideer i majsafgrøder i Sprøjtejournalen 2015.

Det havde været mere korrekt at anføre et forventet areal, der er ramt af smelderlarver og hvor hyppigt disse angreb forekommer sammen med et skønnet tab. Det virker lidt søgt at vise et tab på 2-4 mio.kr.pr år, når dette tab kun sker sjældent indtræffer.

Konservesærter:

I Miljøstyrelsens notat [1] står der vedr. konservesærter:

"Et forbud mod bejdsning vil betyde merudgifter til sprøjtning på ca. 500.000 kr. pr. år."

Ud fra Sprøjtejournalen 2015 og Danmark Statistik har jeg dannet følgende oversigt:

Afgrøde	Areal i Ha Ærte-afgrøder Sprøjtejournal 2015	Areal i Ha DST	%
Ærter konsum	1.941	2.788	70%
Ærter	2.988		
Ærtehelsæd	475		
Total	5.405	2.788	

Det samlede areal med ærter er ifølge Sprøjtejournalen 2015 på ca. 5.400 Ha

, hvoraf Ærter til Konsum er på 1.941 Ha. En merudgift på 500.000 kr. pr. betyder ca. 259 kr. pr. Ha. pr. år.

Der er kun indberettet et areal behandlet med thiacloprid på 0,64 Ha i 2015.

Der er ingen argumenter for en merudgift på 500.000 kr. pr år. En sådan udgift burde sammenlignes med de samlede udgifter ved produktion af ærter til konsum.

Korsblomstrede afgrøder:

I Miljøstyrelsens notat [1] står der vedr. korsblomstrede afgrøder:

"Der anvendes bejdsning af frø til disse afgrøder til dyrkning på 700 Ha. Et forbud mod bejdsning ville betyde at afgrøderne i stedet vil skulle sprøjtes 2½ gange pr. Ha, hvilket ville

betyde en merudgift på 500 kr./Ha. I alt en merudgift på 350.000 kr. pr. år. Hvis derimod hele afgrøden mistes pga. skadevoldere, vil det kunne betyde et udbyttetab på 5. mio. kr. pr. år."

Korsblomstrede afgrøder er efterafgrøder. Det er typisk ræddike, sennep og vinterraps. Der er ingen argumenter for, at disse afgrøder skal sprøjtes 2½ gange pr. Ha og med hvad.

Ud fra Sprøjtejournalen 2015 har det ikke være muligt at identificer, hvad de "Korsblomstrede afgrøder" består af. Derfor er der ingen afstemningsmuligheder. I Sprøjtejournalen 2015 er der vist et areal på ca. 10.000 Ha til "Pligtigt efterafgrøder".

Spinat:

I Miljøstyrelsens notat [1] står der vedr. spinat:

"Der foretages bejdsning af spinatfrø til 4000 Ha spinatafgrøde pr. år. Hvis bejdsning forbydes vil afgrøden i gennemsnit skulle sprøjtes 2 gange pr. år til 500 kr. /Ha. hvilket ville betyde en merudgift på 2 mio. kr. pr. år."

Ud fra Sprøjtejournalen 2015 og Danmark Statistik har jeg dannet følgende oversigt:

Afgrøde	Areal i Ha Spinat afgrøder Sprøjtejournal 2015	Areal i Ha DST	%
Spinatfrø	4.704		
Spinat	126	157	81%
Total	4.830		

Der er uoverensstemmelser mellem det angivne skøn på 4000 Ha og optællingen fra Sprøjtejournalen 2015. Arealet er noget større end de angivne 4000 Ha. Hvis bejdsningen sker med imidacloprid, der har en halveringstid på 191 dage, vil der være ganske små mængder tilbage i spinatbladene. Disse små mængder vil havne på middagsbordene i danske hjem!

ROER:

I Miljøstyrelsens notat [1] står der vedr. roer

Roefrø til eksport:

"Der forventes en omsætning på eksport af bejdsede roefrø på 500 mio. kr. pr. år. Et forbud mod bejdsning af roefrø ville også betyde et forbud mod bejdsning af frø til eksport både til EU-lande og 3-lande. hvilket betyder at hele denne eksportindtægt vil bortfalde.

Roer til sukker:

Det estimeres. at sukkerroer dyrkes på 33.000 Ha pr. år. Der forventes på dette areal et udbyttetab på 10-23 % som føles af øget skadedyrs- og sygdomsforekomst. Samtidig forventes det. at der skal sprøjtes 1-2 gange pr. år med pyrethroider og 1 gang pr. år med pirimicarb. I alt bliver udbyttetab og merudgifterne til sprøjtning 70-150 mio. kr pr. år.

Foderroer:

Forbud mod bejdsning vil give en generelt årligt udbyttenedgang på ca. 3 %. Yderligere vil der ske udbyttenedgang som følge af sygdommen virusgulsot på 10 til 20 %. I alt en nedgang på 13 til 23 %, som vil betyde et tab på 8 - 13 mio. kr. pr. år."

Ud fra Sprøjtejournalen 2015 og Danmark Statistik har jeg dannet denne oversigt:

Afgrøde	Areal i Ha Roeafgrøder Sprøjtejournal 2015	Areal DST Ha	%
Sukkerroer til fabrik	24.799	25.004	99%
Fodersukkerroer	4.125	5.188	80%
Bederoefrø	70		
Majroefrø	3		
Kålroer	12		
Total	29.009	30.192	96%

Ifølge Danmarks statistik er der sket et systematisk fald i sukkerroer produktionen fra ca. 40.000 Ha i 2011 til ca. 25.000 Ha i 2015. Dette stemmer overens med optællingerne fra Sprøjtejournalen 2015.

Bederouer er en fællesbetegnelse for rodfrugterne runkelroer, fodersukkerroer og sukkerroer. Derfor er det muligt, at betegnelsen "Bederoefrø" også omfatter "Sukkerroefrø". Jeg ved ganske enkelt ikke om arealet med "Bederoefrø" på 70 Ha er korrekt, men at et sådant areal skulle kunne danne grundlag for en meget stor omsætning er overraskende.

Der er anført et omsætningstab (toplinjen) på 500 mio. kr. pr år på roefrø til eksport. Det lyder dramatisk, men der er ikke anført en påvirkning af dækningsbidraget (bundlinjen). Ved en hurtiglæsning, er det ikke sikkert et travlt Folketingsmedlem opdager dette. Strengt taget er der ikke tale om misinformation, men om information, som kan misforstås ved hurtiglæsning.

Med hensyn til "Roer til sukker", er der ikke overensstemmelse mellem det anførte areal på 33.000 Ha opgørelserne fra Sprøjtejournalen 2015 og Danmark Statistik, der viser ca. 25.000 Ha. Derfor er tabet på de 70-150 mio.kr pr. år overdrevet.

Man skal have en detaljeret viden om dyrkning af sukkerroer for at kunne vurdere et udbytte tab på 10 % - 25 %. Hvis de 10 % - 25 % bygger på erfaringer fra enkelte marker og ikke for en totalopgørelse, kan der være tale om en overdrivelse af tabet. Det må være muligt at dokumentere tabet på 10 % - 25 %.

Virusgulsot spredes via ferskenbladlus og disse lus fremkommer ikke lige hyppigt hvert år. Derfor er tabet på foderroer på 8 - 13 mio.kr. måske overdrevet.

Bemærkning:

Så vidt jeg er orienteret henter Danmarks Statisk alle landbrugets tal fra Landbrug & Fødevarer. Det er derfor overraskende, at der er afvigelser mellem Danmarks Statistik og jordbrugets og grønsagsproducenternes arealangivelser.

Link:

[1]Miljø- og Fødevareministeriet: Notat til Folketinget Europaudvalg. komitésag. 10.maj 2017
Sagsnummer:2017-439. MFVM 278. se side 4-5.

<http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/MOF/bilag/426/1754896.pdf>

[2]Miljø- Og Fødevareudvalget 2016-17. Svar på Spørgsmål nr. 798.

[3]Fagligt grundlag for Danmarks holdning til jordbrugets anvendelse af insekticider af klassen
neonikotinoider.

<http://mst.dk/media/131379/notits-neonikotinoider-bier-til-mstdk1.pdf>